

Fraustadt.

291

emendationem re ipsa exhibendo) se se exerceat (eiusmodi poenitentiae exercitum vel ad proximam communionem, vel ultra, extenditur, prout se fructus poenitentiae proferunt, non negligente interim ecclesia pro lapsis ad deum vota.)

Secundo, ut postmodum ecclesiae tristitia affectae (omnes scandalizatos publice, aliquando per se, aliquando per pastorem deprecando) satis faciat, eique se ratione ista reconciliet. Quod si tamen peccatum non omnino publice notum est, depreciatione coram presbyterio acquiescit. Omnia eo fine, ut confusus peccator verius resipiscendi, atque cautius posthac agendi, ceteri vero alieno periculo sapiendi, occasionem habeant, 1. Tim. V. 20.

III. De excommunicatione incorrigibili.

Si scelus nimis flagitosum sit, aut peccator poenitentiae loco contumaciam exerceat, transitur ad extremum clavum gradum, excommunicationem, quam Christus et apostoli in ecclesia usurpari volunt, Matth. XVIII. 17. 1. Cor. V. 5. etc. Hic igitur peccator a sanctorum communione totaliter exclusus, satanae traditur, nisi adhuc resipiscat. Excommunicatione publice promulgata, populus totus, obsignaturus quasi quod nomine Christi actum est, exclamat, amen, non absque suspiris et lacrimis piorum. Ita excommunicati obstinati peccatores pro publicanis et ethnicis habentur, quemadmodum iussit Christus. Neque tamen spes gratiae ulli negatur, si per seriam poenitentiam a damnationis via in salutis viam regredi velit. Quod si cui poenitentiae gratiam dari vident, gratulantur, et

post sufficientem poenitentiae, utrum seria sit, probationem, publice iterum cum laetitia totius ecclesiae, recipiunt, 2. Cor. II. 7. Atque ita alteram clavum partem (poenitentibus coelum aperiendo) administrant.

Disciplina haec ecclesiastica, per omnes gradus, nec hypocritice, nec impetuose et tirannice, sed ut apostolus monuit, Gal. VI. 1. in spiritu lenitatis, et cum compassionem intima, 2. Cor. II. 4. 5. 6. 7. nomine et auctoritate Christi, 1. Cor. V. 4. in aedificationem, non destructionem, 2. Cor. X. 4. 5. 6. et XIII. 10. in delinquentes extendi, a poenitentibus auferri, solet.

Conclusio.

Atque hi sunt ritus ordinis nostri ecclesiastici, quos maiores nostri e verbo dei haustos amplexi, per duo iam secula, multa cum persecutione et patientia, sed multo suo et populi dei cum fructu, observarunt, pariterque nos (nihil hactenus aedificationi proprius serviens animadverentes) observare, cum deo annitimus. Si quibus ecclesiis alii eandem hanc, aut similem, ordinis rationem sequi allubescit, non invidere, collaudare potius deum parati sumus; modo obtineat apostolicum illud, omnia decenter et secundum ordinem fiant, 1. Cor. XIV. 40.

Deus misericors eundem sibi complacentem ordinem sanctum inter nos, et ubique per christianitatem suam, stabilit, firmet, perficiat, in ecclesiae suae salutarem aedificationem, nominis autem sui laudem! Amen.

Städte und Ortschaften.

Fraustadt.

Litteratur: Clapius, Fraustädtisches Evangelien-Licht. 1672; Lauterbach, Fraustädtisches Zion. Leipzig 1711; Derselbe, Leben des Valerius Herberger. Leipzig 1708; J. F. Specht, Der neue Zion. Fraustadt 1855; Engelmann, Bilder aus der Kirchengesch. Fraustadts. Festschrift. Fraustadt 1905; Histor. Monatsbl. für die Provinz Posen. 1906, Heft 1, S. 12; Heidrich, Bilder aus Fraustadts Vergangenheit. Fraustadt 1905; Moritz, Reformation und Gegenreformation in Fraustadt. Theil I (Progr. des Friedrich-Wilhelm-Gymn. Posen 1907), Theil II (Gymn.-Progr. 1908); Derselbe, Geschichte Fraustadts im Mittelalter, in Ztschr. der histor. Gesellsch. für die Provinz Posen 19, S. 198 ff.

Archive: Das Archiv der Kirche Krippelein Christi; St.-A. Posen.

Fraustadt nimmt in der Geschichte der evangelischen Kirche Polens nicht nur eine isolierte, sondern auch eine hervorragende Stellung ein. Es ist daher zu begrüßen, dass ihm in Moritz ein gründlicher Geschichtsschreiber erstanden ist. Ihm entnehme ich die folgenden Nachrichten.